

Fekete Anna

Gravitáció

A fiatalság feladat. Össze is zavar. Nézegetem a tükörben a karomat: erős, fényes, meleg, barna, – bár talán hozzám jobban illene, ha az egyik fehér maradna. De nincsenek télen is virágzó fák, kivételek, nincsenek öblök, dagálykor rezzenéstelenek. Csak kozmikus együttállások, hömpölygő meleg, pillanat, szakadatlan.

A felfelé hajított kő határtalan, boldog büszkesége. És tehetetlensége, mikor lefelé lezuhan.

Furtonfúrt

A dió észjárása ravasz. Úgy keringenek a nedvek ide-oda benne, mint öregasszonyban az aggodás. Fény át nem járta remények, ravasz félelmek, tervek, varázsigék. Imák rossz szomszédok ellen, imák betörők ellen, ima az elveszített kulcsért, esőért, napsütésért. És már nincs szomszéd, nincs kulcs, nincs napsütés, mindenre ráborult a koporsóhéj.

A pirosfelhős ház

A boldogság kijelöl egy szögletet. Fészket, rejteket, napocskát, felhőcskét, fiókot, zugocskát a szerelmes leveleknek, amik nem íródtak meg. Belealudnék a vánkosok szelídségébe, ha lenne merszem. De ülök a küszöbön, és tisztogatom a fegyvereimet.

Ahogy lebben

Magára hagytam ezt a verset.
Belevesztettem a nagy limlom-
tengerbe, a szanaszét hagyott
kupakok, cédulák, füzetek áradatába,
amit az idő összesöpör egyszer.

Megszabadult ez a vers tőlem,
ahogy megszabadult a papírlaptól is.
Boldogan és könnyen elkeveredett
mások lélegzetével, megerősödött
és ragyogó lett. Mint a gyermek a mesében,
akit anyja belevetett a tengerbe, de a történet
fogaskerekei nem hagyták elpusztulni.
Egy ismeretlen megtalálta,
felnevelte és megmentette.

Én ugyan nem láthatom. De velem van,
érezem a szélből, a reggeli megkönnyebbülésből.
Kinyitja előttem az ajtókat, és figyel
áttetsző, kék szemével.

Lenyelni, igen

Mint a fogaim közé akadt húsdarab,

olyan a szerelem. Le kéne nyelnem, ki kéne köpnöm, hogy ne mérgezzem. Olvasni helyette valami könnyút és szépet, levegőt venni, megnyugodni, és nem tenni úgy, mintha seb lenne a számban, gyógyíthatatlan. Azért haragszom, mert annyira sem ismerlek téged,

annyira sem foglak ismerni,
hogy megharagudhassak.

Anyámmal

Gyengédséggel teli a kert. Tavasszal,
a vizontlátás friss örömevel. Tulipán-katonák
szép sorban, vidáman, mint a gyerekek. Május van,
nem volt ideje megszomorodni az orgonának,
és beteríteni mindent a bánatával.

Száraz Pál

Válás után

Szabadság és megkönnyebbülés! – ez volt az érzésem, amikor válóperünk befejeződött.

Kérem, ne értsenek félre, én a volt feleségre, Évára nem mondhatok semmi rosszat. Igen bájos asszonyka, és mi nagyon szerettük egymást, de... Egy pontban sehogy sem értettünk egyet. Az átkos pénzügyekben! Én a jövőre is gondoltam, ő csak a jelennek élt.

Mi nemcsak élettársak, hanem hivatásbeli társak is voltunk. Együtt léptünk fel varietékben, revüszínházakban. A színpadon „Baky & Baky” néven szerepeltünk. Éva kitűnően játszott, nagyszerűen öltözködött, és feltűnően szép volt. Ellene, mint színpadi partnernő ellen, semmi kifogásom se lehetett. Egyébként azonban... Sajnos, nem tudott és nem akart takarékoskodni, és emiatt állandó nézeteltérések voltak közöttünk.

– Gondolj a jövőre – intettem néha. – Ha tőled függne, az utolsó koronáig elköltenéd az egész keresetünket.

– Az egész keresetünket? – ismételte gúnyosan. – Hiszen amit tőled kapok, az alig elég zsebpénzre...

– Én a rosszabb időkre gyűjtöm a pénzt helyetted is. Eljön majd az idő, amikor már nem tudunk dolgozni. S addigra lesz szép vidéki házuk, kertünk – gyümölcsössel...

– No, én inkább a közönséget mulattatom, még öregkoromban is, minthogy falun állatokkal vesződjek ...

– Drágám, térj észre – iparkodtam meggyőzni feleségemet –, gondolkozz csak, mi marad meg ebből a színes, cifra életből? Mi lesz, ha már nem kellünk a közönségnek? Kérdés, hogy öregkorodban még mindig tudod-e szórakoztatni a közönséget...

Erre Éva hosszú előadásba kezdett, mintha színpadon lenne. A szóáradat idegessé tett, és ingerülten válaszoltam. Sírás következett, aztán kibékülés, és pár nap múlva ismét kezdődött az egész. Végül is mind a ketten meguntuk az örökös civódást és elváltunk.

A válás után egy ideig pompásan éreztem magam. De jött a színházi szezon, elkezdődtek a próbák. Új partnernőmet sehogy se tudtam megszokni. S mivel ismerőseim között megfelelő nem akadt, hirdetést adtam az egyik hetilapban. Tucatszámra jelentkeztek az ajánlkozók. A baj csak az volt, hogy egyik sem tudta tökéletesen helyettesíteni a volt feleségemet. Rosszkedvű, ideges lettem, amikor egy nap, nagy meglepetésemre, Éva keresett fel az öltözőmben.

- Olvastam a hirdetésedet – kezdte a beszélgetést.
- Honnan tudod, hogy én hirdettem?
- Mert rajtad kívül nincs még egy művész egész Nagyvárosban, akinek eszébe jutna, hogy hirdetés útján keressen partnert, csak azért, hogy a közvetítői díjat megtakarítsa. Nos, találtál-e már valakit?
- Nem – vallottam be kedvetlenül.
- Akkor én jelentkezem partnerednek.
- Te? – álmélkodtam. – Talán újra a feleségem akarsz lenni?
- Azt már nem. A hirdetésben szó sincs házasságról. Te csak megfelelő partnert kerestél. Ezért jöttem, remélem, beválok...

Az ötletet kitűnőnek találtam, és hamar meg is egyeztünk. Újra együtt léptünk fel, és nagy sikereink voltak. De előadás után mindig bántott, hogy utaink elválnak. Egyre levertebb hangulatba kerültem, és addig kerestem ennek okát, mígnem rájöttem, hogy újra szerelmes vagyok a partnerembe. Vagy jobban mondva: még mindig nem múlt el az iránta érzett szerelmem. Az érzelmek annyira elhatalmasodtak rajtam, hogy egy nap már nem bírtam magammal, és megkértem volt feleségem kezét.

- Jó, próbáljuk meg újra – egyezett bele.
- Néhány boldog, vidám nap után ismét kitört a háború közöttünk.
- Úgy látom, éppolyan zsugori vagy, mint voltál, s az is leszél mindig – mondotta Éva. – Már-már azt hiszem, csak takarékosági szempontból akarsz újra feleségül venni.

Sértődötten feleltem:

- Nem kényszerít senki a házasságra, Éva. Én mindenestre megfontolom, hogy újra feleségül vegyelek-e. Téged, aki ilyen rossz véleménnyel van rólam.
- Tehát máris visszakozol? – kérdezte Éva élesen.
- Igen!

Gúnyosan felnevetett:

– Még hallasz majd rólam!

Nemsokára levelet kaptam Éva ügyvédjétől, aki értesített, hogy a volt feleségem beperelt házassági ígéret megszegése miatt. Még csak ez hiányzott! Rögtön felkerestem az ügyvédet, és megkérdeztem, mit jelent ez az írás.

- Ügyfelem húszezer koronát követel be nem tartott házassági ígéret miatt – hangzott a válasz.
- Lehetetlen! Ennek nem tudok eleget tenni – mondtam, és éreztem, hogy közben veríték lepi el homlokomat. Eszembe jutott, hogy Éva tudott a pénzügyeimről, és azt is tudta, hogy az egyik kis bankban a számlámon húszezer korona van.

Feldúlva rohantam el régi jóbarátomhoz, Tandel Lászlóhoz.

– A legolcsóbb megoldás, ha újra elveszed feleségül! – tanácsolta Laci.

De nem akartam előlről kezdeni a reménytelen dolgot.

Inkább felajánlottam tízezer koronát kárpótlásképpen. Kissé meglepődtem, amikor az ügyvéd arról értesített, hogy Éva meglepszik ezzel az összeggel.

Cseppet se volt jókedvem, amikor a csekket átadtam az ügyvédnek. Nem annyira a pénz miatt, mint inkább azért, mert időközben lecsillapodtam, és átgondolva a történeteket, arra a meggyőződésre jutottam, hogy még mindig szeretem Évát, és éreztem, hogy ezzel a „kárpótlással” örökre elvesztettem.

Egyik vasárnap Laci autókírándulásra hívott meg. Alig robogtunk fél órát, amikor a kocsí egy szép kis villa előtt állt meg. Bájos kertje volt, az egyik sarokban kis szőlőlugas, a háttérben gyümölcsös, az udvarban kutyusok... de hol volt az én házam és a ház szépséges úrnője, Éva! Erre a gondolatra összeszorult a szívem, és végtelen elkeseredés fogott el.

Laci közben bekísért a házba, és magamra hagyott a fogadószobában azzal, hogy megkeresi a háziakat. Amint mogorván kifelé bámultam az ablakon, hallottam, hogy mögöttem nyílik az ajtó, és valaki besurran a szobába. Megfordultam, és alig akartam hinni a szememnek! Éva állt előttem! Egyszerű otthoni ruhában volt, és amint mosolyogva nézett rám ibolyakék szemeivel, éreztem, hogy mégiscsak ő a legkedvesebb nekem ezen a világon...

- Éva, mit keresel itt? – kérdeztem akadozva.
- Péter, én itt lakom – mondta zavartan.
- Ebben a falusi házban? Ugyan miért? – csodálkoztam.
- Ez a ház az enyém. Megvettem „kárpótlásul”.

Tehát minden, amit magamnak kívántam, amire félreraktam már most a pénzt: ház, kert, gyümölcsös, kutyák – szóval minden megvalósult, csak én nem tartozom közéjük. Idegen vagyok, vendég. Úgy éreztem, mintha késsel hasogatnák a szívemet.

Éva most hozzám lépett, és egy iratot tett a kezembe.

– Péter, megvettem ezt a csinos házat a hozzá tartozó kerttel és kutyákkal, mert titokban én is vágytam egy ilyen birtokra. De amint enyém lett, éreztem, hogy nélkülöd nincs értelme az egésznek. A te pénzedből és az enyémből vettem, ez a ház téged illet meg. Neked adom. Itt az ajándékozási okmány. És ha akarsz, akkor... akkor én elmegyek innen...

- Éva, drágám – kiáltottam –, hát elhiszed, hogy nélkülöd tudnék élni?

Magamhoz öleltem, és csókkal borítottam el arcát. Aztán az iratot darabokra téptem.

Néhány órával később már az ügyvédnél voltunk, és megbíztuk, hogy a birtokot írassa át kettőnk nevére.

Az ügyvéd mosolygott:

- Tudtam, hogy ez lesz a vége...
- Én is – suttozta Éva, és erősen megszorította a kezemet.

Hutvágner Éva

Protest song 2

Szólt a senki
 mi is kik vagyunk hé hogy itt lötyörészünk
 és nem jön ki hang a szánkon
 szófülükeüzsemünkön
 hát akkor adj egy felmerülést
 friss érzések friss ágyneműk friss köpetek nem
 csak egyetlen levegőnyit rugaszkodásul
 mint mikor először hall az ember zenének
 zajt egy kocsi hátsó ülésén
 spanyolországból portugália felé haladva
 ötvenöt fokos kábulatban
 és a zene emléke (do szo ti do do)
 a későbbi othonossá ismételt
 századmásodpercnyi érzés
 amitől az igenek amitől a nemek
 előjönnek például a metrón
 igen fontos pillanatok fontosak
 először érezni egy illatot
 és az illat emléke később
 egy hasonló boltív alatt
 és egyszer az ablakban eső közben
 mikor rájövünk hogy mi is
 mi is bolyongó árny vagyunk
 adj valakit valakiket akikért
 lemerülhetünk szólt a senki
 hogy ennyi csak mert lélegeznek
 aki magát nem védheti éber
 aki másokat nem védhet szolga
 egy ezredévrealót raktározta
 el magamnak hörcsögmódra
 amitől csak egy hajszálnyira
 de több legyek a többi senkinél
 de ennyi most majd holnap újra
 és a pillanatok nem úszkálnak magukban
 szólt a senki mert összefolynak
 egy párhuzamos galaxis
 dupla holdjai alatt
 ahová küldted őket erőszakkal kérve
 felmerülésed.

Protest song 3

A gyengék kenyere a enyém
becsókolom a számba
holnap mennünk kell
elbúcsúztatásra
nincs koszorú

az arcod előtt
néha ha rávetül a lámpa
látszik egy régi arcod is
holnaptól tavasz mondogatom
leveszem a fűtést
és megfagyunk mind
akik otthon lakunk

a gyenge a gyengét védi erővel
a gyenge a gyengét védi erővel
egyébként már csak az életét féltheti
aki a repedésekbe bújik
egy utolsó gondolattal egy fél
gondolattal és magára húzza
mint a jók a versekben, a szárnyait

nincs koszorú
nincs koszorú
hála égnek

Kiss Gergely

Lények, Lepkék, Emberek

A központi pályaudvar bágyadt neonfényben úszó üveg- és acélépületétől nem messze, a Kroszma-kja és a Vasziliszká utca sarkánál, sötét csalit fáit ringatta a hűvös novemberi szél. A területen valaha bérkaszárnya állt, de amióta a város-háza életveszélyesnek minősítette, csak kóbor macskák miákkoltak az omladozó épület gyomokkal felvert udvarán. Az egyik hatalmas tölgy alatt, ami már akkor is ott állt az utca sarkán, amikor a rozoga épületeknek még a terve sem merült fel az egykori városatyák bozontos hajjal keretezett koponyájában, magányos öregember álldogált hátát a fa törzsének vetve. Nagyon magas és sovány öregember volt rövid tömpe ujjú munkáskezekkel és széles vaskos csontokkal, amikről az idő régen lerágta a húst. Arcát, amelyet feketére égetett a Nap, mély ráncok szabdal-ták, ezüstös haja sűrű és tömött volt, mint a Vidra bundája, kopott fekete ingén időnként megcsörrentek a gombostűvel felerősített kitüntetések. A különös öregember órák óta álldogált szótlánul a hideg szélben hajladozó fák alatt, csontos tömpe ujjú kezében divatjamúlt fejfedőjét szorongatva.

A rongyos, fekete bakelit ellenzós sapkát az U.P.A szó díszítette, az alumínium-címer felett éles szélű lyuk komorlott. A járókelők megmosolyogták furcsa ruhá-ját, de az öregember szemlátomást ügyet sem vetett a gúnyos pillantásokra. Úgy tűnt, sem a szél, sem a hideg, sem a sötétedő, felhőkkel terhes ég nem zökkentheti ki egyhangú mélaságából. Ha néha nem simított volna végig a furcsa tökfödön, azt hihette volna az ember, hogy valami rozoga szobrot állítottak az udvarra a csintalan utcagyerekek. Aztán mikor a kikötőbe befutott egy teherhajó, és méla-bús bőgése túlharsogta a szél sivitását, az öregember végre felpillantott. Néhány másodpercig mereven figyelte az alatta elterülő dokkokat, azután halovány mo-soly futott át arcán. A tenger moraja és a teherhajó dudája harminchét nyarat juttatta eszébe, akkoriban rakodómunkásként dolgozott Taragonában. Még min-dig az emlékein rágódva a lába mellett heverő divatjamúlt hátizsákhoz fordult, és lassú öreges mozdulatokkal újságpapírba csomagolt kapadohányt halászott elő, aztán nagy nehezen cigarettát sodort, és rágyújtott. A maró fehér füst fojtogatta, szeme könnybe lábadt, köhögött. Újra a hátizsákhoz hajolt, ezúttal rövid nyakú üveget húzott elő, és alaposan belekortyolt az italba. A pálinka kellemesen el-zsibbasztotta fájdalmasan lüktető torkát, a szorító érzés tovatűnt. Felsőhajtott és újra beleszippantott a méregerős cigarettába, aztán leöblítette egy korty vodkával a füst ízét és azokon az időkön merengett, amikor a fél kezét odaadta volna egy cigarettáért vagy egy kort pálinkáért. Régen volt. Nagyon nagyon régen.

Akkoriban vágakozva nézték a elhullt állatokon lakmározó varjakat, és makkot

meg fakérget ettek, mert tudták, aki engedve az éhség csábításának kimerészkedik az erdő biztonságos homályából, azt sosem látják többet. Milliónyi csukaszürke egyenruhás, alacsony tatárképű katona kutatta a felkelők nyomait a falvakat körülvevő erdőkben, a fennsíkokon és a hegyek között, amelyek iszapszínű kelevényekként sorjáltak kelet felé. Az U.P.A és a keskeny szemű, pálinka és izzadságszagot árasztó katonák közt évek óta folyó háború a végéhez közeledett. Az ukrán felkelő hadsereg néhány ezer kimerült éhes harcosát, akik a hegyekbe vették be magukat, több zászlóaljnyi, tankokkal és repülőgépekkel megerősített vöröskatonára szorította egyre messzebb a falvaktól, elvágva ezzel a rongyos sereget az élelem és fegyverutánpótlás minden lehetőségétől.

A felkelők, akiknek családrait néhány évvel korábban ugyanolyan mongol képű katonák éhezettették halálra, mint akik most rájuk vadásztak, az utolsó csepp vérükig harcoltak. Éjjelente felrobbantották a vörösök teherautóit, lesből agyonlőtték a tisztjeiket, megmérgezték a kútjaikat, de a fagyos telek és az éhezés felőrölte erejüket. Amikor bebizonyosodott, hogy nem fog kitörni a háború az amerikaiakkal, akikhez mindhiába küldtek segélykérő üzeneteket, és a párt negyvenkilencben amnesztiát ajánlott azoknak, akik leteszik a fegyvert, majdnem tízezer csonttá soványodott felkelő adta meg magát a területi szovjet parancsnokságain. A Kroszmaija és a Vasziliszka sarkán pálinkát kortyolgató öregember egyike volt azoknak, akik tovább harcoltak. Ő nem tehetett mást. A megkínzott kísértetek ciripelő hangja, szüleinek és testvéreinek hangja, túl messze sodorta ahhoz, hogy valaha is képes legyen békét kötni. Szakasza még öt télen és öt nyáron át harcolt és menekült, és ismét harcolt, és menekült a csukaszürke egyenruhába bújtatott ferde szemű hordák elől, amik pálinka és birka-fagyúszagot árasztva kitartóan követték nyomaikat fagyos hegycsúcsokon és hómezőkön át. Ezerkilencszázötvenöt telén azután egy pásztor elárulta rejtekhelyüket, és a katonák a következő hajnalon rajtuk ütöttek, és kettejük kivételével halomra gyilkoltak mindenkit. A legényke, aki vele együtt túlélte a rajtaütést, három hónappal később fagyott halálra a mongóliai munkatáborba tartó vonaton. Az öregember nem halt meg. És nem halt meg Mongóliában sem, ahol az emberek csontjaiban megfagyott a velő mielőtt meghaltak, és az Nkvd emberei farkaskutyákkal tépették szét a politikaiakat. És amikor ötvenkilenc nyarán, öt fogságba eltöltött esztendő után szabadon engedték és a hibás szemű, disznószírtól fénylő hajú fiatal ügyész, nem leplezve a hivatalos lózungok mögül áradó gyűlöletet bejelentette, hogy noha letöltötte a büntetését, mivel politikai, soha többé nem térhet haza Ukrajna virágos mezőire, és élete végéig egy Kazasztháni szénbányába számúzik, ahol nyilván lesz ideje elgondolkodni a népi demokrácia ellen elkövetett bűnein, ő szó nélkül bólintott és nem adta meg magát. És később a száműzetés évtizedeiben sem menekült a vodka és a kurvák pillanatnyi boldogságot kínáló karjaiba, mint a bajtársai, akik valame-

lyik névtelen keleti városka temetőjében rothadnak az olcsó koporsók mélyén, vagy mindenkitől elfeledve morzsolgatják utolsó napjaikat a kórházak félhomályos termeiben. Fjodor Alejeszevics Antonov tovább harcolt. Nem tehetett mást. Túlságosan is szerette azokat a mezőket, ahol nagyapjának a nagyapja, kábultan a táj szépségétől megálljt parancsolt nemzettségének, mert látta hogy Isten elvezette a földi paradicsomba, ahonnan halálos bűn lenne elmenni, és ezt a tudást beleplántálta fiába, aki továbbadta fiának, az pedig az ő fiának. Amikor a hibás szemű ügyész felolvasta az életfogytig tartó száműzetést tartalmazó végzést, nem siránkozott és kiáltozott, mint a többiek. Mereven figyelte ezt a huszonkét esztendőös férget, aki éppen olyan volt, mint azok, akik két órán át verték a húgait, mielőtt tarkón lötték őket, és teherautókkal szakították szét az apját, mert pusztá kézzel képtelenek voltak megölni. Végül megköszönte a párt nagylelkűségét, és kiment a teremből. Az Nkvd emberei a bíróságról egyenesen az állomásra vezették. És amíg Fjodor Alejeszevics Antonov fekete lódenkabátos kísérőitől közrefogva ballagott a hóborította utcákon, megesküdött, történjen bármi a messzi országba, ahová a vonat repíti, ő épségben megmarad és visszatér. És esküjéhez következetes és tántoríthatatlanul hű is maradt egészen addig, míg a régi urak el nem buktak a változások viharában, aminek magjait éppen ők vetették el, és az új urak haza nem bocsájtották a száműzötteket. Ő maga sem hitte, hogy a gyűlölet, amit a gyilkosok iránt érzett, a régi nyarak emlékei és a ház, ahol született, elegendő erőt adnak majd neki negyven esztendőn keresztül, amíg a csapott vállú, lüszterkabátos, rovarszemű emberkék és mindent birtokolni vágyó akaratauk biológiai kivetülései, a tatárosan ferde szemű katonák uralkodtak a nép felett. Ő maga sem tudta hogyan volt képes kitartani a hosszú és sötét éjszakák százain és ezrein keresztül ahol a rossz, savanyú bor volt egyetlen barátja és vigasztalója, de valahogyan megtörtént. Sok-sok évvel azután a februári hajnal után, amikor a katonák elfogták, és megkezdődött negyvenesztendőös száműzetése, a rovarszeműek birodalma éppen olyan gyorsan és váratlanul semmisült meg, ahogyan létrejött, és ők káromkodva és nyöszörögve menekültek vissza a külvárosi kocsmák és a latrinák mélyére, ahonnan elődeik érkeztek. És azon a napon az északi óriás holtan rogyott össze, és nem a rakéták és a karcsú repülőgépek sebeztek halálra, amelyekről a lüszterkabátosok annyira rettegetek, hanem az ártalmatlannak tűnő papírdollárok tornyai, amelyekért ők maguk könyörögtek halálos ellenségeik ébenfa és aranyberakásokkal díszített genfi és washingtoni irodában. Az emberek sírtak, ujjongtak, és egymás nyakába borulva éltették a szabadságot, amit annyszor emlegettek könnyezve és fogcsikorgatva keserű esztendőök sokaságán át. Mindenki ünnepelt az utcákon, és a szónokok tombolva biztosították a népet, hogy most igazán itt van és eljött a bőség és a boldogság ideje. És most, tizenkét esztendővel a birodalom bukása után a novemberi szélben álldogálva, Fjodor Alejeszevics

Antonov őszintén sajnálta, hogy nem kapott golyót a fejébe azon a februári éjszakán, mint a bajtársai, akik abban a tudatban haltak meg, hogy harcukkal és halálukkal hozzájárultak egy szebb és igazabb jövő megszületéséhez. Vajon mit szólnának, ha látnák, hogyan valószínűsítették meg az álmaikat? Akármennyi igaz ember vére hull is a gonosz elleni harcban, a hatalom a gazembereké volt, és lesz, míg ember él a földön. Ezzel a kellemetlen igazsággal kénytelen volt szembenézni Fjodor Mihajlovics, ahogy be kellett látnia azt is, hogy nemcsak a rovarszemű emberkéék birodalma semmisült meg azon a napon, amikor a távoli várost kettészelő falat elpusztították a szorgos lapátok és csákányok, hanem az a boldog, sosem volt világ is, amiért azon a februári éjszakán bajtársai életüket és vérüket áldozták. Útban hazafelé, mélabúsan figyelte a sötétedő utcákon surranó külföldi autókat, a fényes kirakatokban ragyogó Amerikai mobiltelefonkészülékeket, és remélte, a föld alatt lesz már, mikor eljön a fizetés órája. Sajnálkozva bámulta a távoli céljuk felé igyekvő, fáradt, üres tekintetű embereket, akik az eléjük vetett szeméten hadakoztak életre-halálra, mint annak idején a vademberek, akiktől az élelmes spanyolok üveggolyóért és színes kendőkért megvették földjeik és gyermekeik életét, amikor úgy érezte, mintha egy könnyű, puha kéz simítana végig arcán.

Fjodor Alejeszevics Antonov megtorpant. Aztán levette a sapkáját, és tétován bámulta a félhomályos utcákat.

– Te is... – motyogta fáradtan.

Egy villanyoszlophoz botladozott, és nekitámasztotta görnyedt testét. Arra gondolt, aki miatt egykor szembeszálltak a halállal, a tatárképű seregekkel és a csontrepszto hideggel. Úgy látszik, nem csak az emberek vénülnek, állapította meg keserűen. Az álmok éppen úgy elfáradnak és megkopnak, mint azok, akik életre hívták őket egykoron. Miközben homályos tekintettel figyelte a nedves kockaköveket, világosan érezte, ahogy a másik elköszön a városoktól és a mezőktől, ahol megszületett, és sebesen elsuhan az idegen emberek és az idegen világ fölött ami már nem tudja és nem is akarja megérteni őt. Aztán elindul a kopott ruhás öregemberek félhomályos házaiba, ahonnan, miután elnyelték a sírok földszagú dombjai az utolsókat, akik még ehhez a világhoz kötődtek, visszatér majd a csillagok közé, ahonnan érkezett. Fjodor Alejeszevics Antonov felsóhajtott. Mélyen a vékony nadrág zsebeibe sülyesztette fázó kékesfehér kezét, és lehajtott fejjel elindult a félhomályos utcán. Nem volt kíváncsi a fényes házakra sem a palotákra, amelyek előtt szögesdróttal szegett magas kapuk tornyosulnak, nem volt kíváncsi az utcákra ahol a saját életüktől megcsömörlött, pocakos, csapott vállú férfiak és sovány, végtelenül önző asszonyaik siettek, ügyet sem vetve a sötét kapualjakban fagyoskodó öregekre, akik gyámoltalan mozdulattal mutogatták munkától kérges tenyerüket a szerencsésebbek alamizsnájában reménykedve, amíg a nagydarab tányersapkás rendőrök el nem zavarták máshova haldokolni őket. Nem akart sem-

mit látni, nem akart semmit hallani, ezért várta a buszt a meleg váróterem helyett a novemberi szélben síró fák alatt a Kroszmaja és a Vasziliszka utca sarkánál. Egymás után sodorta a cigarettákat és lassan elkortyolgatott egy teljes üveg pálinkát, miközben az elmúlt évtizedek eseményein merengett.

Talán okosabban tette volna, ha behódol, mint a többiek, és nem teszi tönkre az egyetlen életét holmi ködös ideákért. Szerezhetett volna egy nőt, házat meg minden egyebet. Azután elhessegette ezeket a gondolatokat. Ahogy utólag végigpillantott azoknak a nagyszabású kudarcoknak a hosszú sorozatán, ami az élete volt, kezdve a születésétől az angliai éveken át a háborúig és a száműzetésig, tisztán és világosan látta, hogy a szakadatlan csalódások és fájdalmak között bolyongva igazán boldognak csak abban a néhány esztendőben érezte magát, amikor szakasza mindentől és mindenkitől elhagyatva harcolt a fenevad ellen, akinek karmai elragadták a legjobbakat a gyávák cinkos hallgatása mellett.

Amikor három órával később a busz hófehér teste a sötétséget kettészelve bekanyarodott a parkolóba, az öreg gondosan elrakta az üres üveget, és kissé tántorogva elindult a jármű irányába. A sofőr, aki éppen akkor gyűjtött rá, közben fel-alá lógázta a hosszú vezetéstől elgémberedett karjait, értetlenkedve pillantott a kitüntetésekre, és kérdezni akart valamit, de valamiért meggondolta, és megelégedett egy gúnyos mosollyal Fjodor Alejszevics Antonov szuszogva és nyögdecselve felkínlódta magát a lépcsőkön, és a jármű végébe sántikált. Ott letelepedett, hátizsákját a lába mellé fektette és felsóhajtott. Fáradt volt.

Kívül, a busz mellett nyakát behúzva szopogatta a csontszipkás cigarettáját a sofőr, és a feleségére gondolt, miközben az állomás előtt álló kopasz fák ágait vadul rázta a novemberi szél. A város felett rohanó sötét felhők körvonalai élesen kirajzolódtak a villámok fényében, az égbolt fenyegetően morajlott. A sofőr az égre pillantott, aztán kipiszkálta a csikket a szipkából, és sietve felugrott a lépcsőn. Épp időben. Alig csukódott be az ajtó, nagyszemű esőcseppek kezdtek kopogni a busz tetején.

– Indulunk emberek – jelentette ki hivatalos hangon a sofőr, és eltűnt a vezetőfülke sötétjében.

Kisvártatva felhőrrént a motor, megcsikordult a váltó, és a busz lomhán fújtatva gurulni kezdett a nedvesen csillogó aszfalton. A sofőr bekapcsolta a fűtést, a motor csendesen mormogott, az utasok a melegtől bágyadtan meredtek a semmibe. Az egész napos munka kiszívta tagjaikból az erőt, vágyakozva gondoltak a meleg szobára és az asszony jószagú ölelésére a műanyag szagú székeken zötykölődve. A busz végében üldögélő öregember közömbösen figyelte az ablakon végigcsorgó esőcseppeket. Őt nem várta sem asszony, sem meleg szoba. Nem várta semmi sem. A lüszterkabátos emberkék mindenkit elvettek. Éjszakánként, amikor már kibírhatalanul hangos volt a csend, kivonult a szőlőbe, és forró teát kortyolgatott,

miközben az öreg Dorozhnij recsegve bömbölte Mozart áriáit vagy Csajkovszkij operáit. Ez volt minden szórakozása, amióta visszatért. Az ablak fekete háttérét apró vízcseppek szeszélyes nyomai díszítették, amit kitartó munkával vájtak az üvegre rakódott porréteg hamuszínű testébe.

– Ez kitart egy ideig – gondolta szomorúan az öregember.

Gyűlölte a hosszú éjszakákat és a homályos hideg nappalokat, amikor heteken át kénytelen szobája mélyén gubbasztani, az eső örökös kopogását hallgatva a bádogtetőn. Az orvos azt mondta, a torkát marcangoló kórt legfeljebb fél évig tudja feltartóztatni. Remélte, lesz annyi erő benne, hogy még egyszer elmenjen a misére és meghallgassa Iván pópát. És remélte, még egyszer utoljára meglátogatja Andrej, aki minden újév napján eljön hozzá a messzi Szófiából, és soha nem indul haza hamarabb két hétnél. És miközben az öregember a barátjára gondolt, akivel hat esztendő telt a Gulagon, a busz sebesen gurult az esőtől csillogó aszfalton.

A falu előtt, ami azoknak a virágos mezőknek a helyén nőtt ki a földből, amelyek annyira lenyűgözték a nemzetségalapító Fjodor Mihailovics egyszerű lelkét, a busz lelassított, és nagyot zökkenve magállt. Az ajtó csörömpölve kinyílt, és csuromvizes fiatalok szálltak fel prüszkölve és kiabálva, mint valami jókedvű csikók. Hárman voltak. Fiatal lányok mind.

Hajukból és ruhájukból csepegett a víz, mégis kacagtak és ugrándoztak. Nyilván örültek, hogy a száraz és biztonságos buszon lehetnek. A lányok egy ideig sugdolóztak, aztán letelepedtek az öregember melletti székekre. A sofőr, miután látta, hogy mindenki felszállt, beindította a motort, és a hófehér jármű újra nekilódult az éjszakának. Fjodor Alejeszevics rövid pillantást vetett a három fiatalra, aztán újra a sötét ablakra meredt. Jó ideig mélézött saját tükörképét nézegetve, amikor valami nekirepült a homlokának. Fjodor Alejeszevics Antonov felpillantott. A feje felett éjjeli lepkék hada táncolt a neoncsövek hideg fényétől megbabonázva. A törekeny jószágok őrjögve rontottak a műanyag burának, de a láthatatlan valami megakadályozta, hogy elérjék az áhított fényt. A pillangók színes áradata újra és újra megtört a lámpaüveg zátonyán, és a lepkék összezúzott fejjel, szédülten imbolyogtak az utasok felett, de ők nem adták meg magukat, makacsul újra és újra megpróbálták elérni a fényt, hisz nem tudták, nem tudhatták, hogy a műanyag szagú, hideg és fényes acél és üveglapok közé zárt keskeny folyosó nem az igazi világ, és a neoncsövek beteges pislogása csak halovány utánzata az igazi nap fényének.

Fjodor Alejeszevics Antonov kifürkészhetetlen arccal figyelte a pillangókat, de a szemeiben egy másik világ napja égett. Egy sosem volt világ képe, ami túl tiszta és törekeny volt ahhoz, hogy a barmok megértsék, egy álom emléke, amit a gyávaság és az ostobaság fojtogató trágyaszaga megölt, mielőtt még megszülethetett volna.

– Megérkeztünk B...-ba – recsegett fel hirtelen a sofőr hangja a mikrofonba.

Fjodor Alejeszevics Antonov felpillantott, azután felsóhajtott, és szedelőzködni kezdett.

Divatjamúlt hátizsákját az ölébe vette, rossz lábát meg-megemelte, nem akarta hogy a szibériai telekben kihullt öreg csontok cserbenhagyják, amikor majd el kell sántikálnia az ajtóhoz. A mellette ülő fiatalok közben abbahagyták a sugdolózást. Valamin összeveszhetnek, mert egyikük felugrott és fojtott, dühtől remegő hangon megszólalt.

– Az sem érdekel, ha ő az ördög személyesen. Nem érdekel, mit csinál Kijevben, sem az, hogy honnan van pénze – egy pillanatra elhallgatott, fekete szemében vágyakozás és elszántság lobogott. – Még van pár évem, azután csúnya és öreg leszek, mint az anyám, összeszedek egy majmot, és egy rakás kölyök ordibál majd a fülemben egész nap. Nem fontos. Az egyetlen, ami számít hogy most boldog akarok lenni... és boldog is leszek. És ebben senki és semmi nem akadályozhat meg a világon – suttogta szakadozott hangon.

Ekkor a busz nagyot zökkenve megállt, Fjodor Alejeszevics Antonov pedig fel-tápázkodott, és az ajtóhoz sántikált.

Fejét lehorgasztotta, az arca ráncos és szürke volt. A lányok szánakozó pillantást vetettek rá, amikor elhaladt mellettük, de ő túl messze volt, hogy a szemük mélyén repkedő gúnyos szikrákat észrevegye. Amikor az ajtó kinyílt szó nélkül kilépett a sötétbe, és fájdalmas arccal bámult a távolodó busz után, aztán imbolyogva elindult hazafelé.

Csontos Márta

Verslapok

Csak egy köteg *tabula rasa*
minden vagyonom, mezítelen lapok ölébe
rejtett gyönyöröket kínálok saját aukciónon,
hol kalapács alá kerül az önérték.

Röppályára helyezett emlékképek
bontogátják szárnyukat a térben, de egy
szomorú angyal visszaküld az ismeretlenségbe.
Félek, nem tudok belesimulni a balladai homályba;
látomásból kimosott betűim nehezőlnek
a megtisztított árnyak törékeny fehérségébe.

Bűntudatból kikevert, fáradt gyermekarcom
kóborol az éjszakából pattintott hajnali
glória peremvidékén, s várja, hogy nála
landoljon *Superman*, hogy *Platonnal* kéz
a kézben bevezessen az ideák világába,
s az éteri leszállópályán bázist telepíthessen
a kékbe égett csend menedékhelyére.

Az esélytelen nyugalma

A vágy marginális marad bennem,
nem tudom az egyensúlyt tartani
az ál- szégyen morálba áztatott kötélén.

Nincs merszem a beavatáshoz, nem
izgat a titkokat feltáró anatómia, –mondom
felháborodottan,majd kihál belőlem az elszántáság
mielőtt végleg távoznom kell egy másik dimenzió
pantheonjába.

Inkognitóban hagyom magam, nehogy megtudják,
angyal-szelíd maszkom mögött gyáván megbújik a céda,
s egyfolytában arra hivatkozom, mennyire
nem vagyok hétköznapi préda, csak emlékeim leplén
marad belőlem egy letört lepkeszárny, mely a rosszul
kezelt fényben ezer darabra esik széjjel. Hagyom , hogy elmém
káoszában eljátszam a hajótöröttet, s engedem, hogy létem
negatívján én lehessenek ' szuperegóm' áldozata.

Nincs mibe kapaszkodnom, újra-meg újra elgáncsol
a bűntudat, hogy emlékeztessen küldetésem stigmáira.
Nincs bennem több kihangosított gondolat.

Életidőm kannibált játszik velem, s én lassan
olvadok, mint a Napra kiterített árnyék.

Kompromisszum-készség

Ma korábban fekszem, pedig
várólistára lökött az álom.
Az égbolt is összezárult felettem,
megkezdődött a mennyei adásszünet.

Ma hiába húztam magamra dupla plédet,
s próbáltam a melegnek megőrizni a rejtekhelyet.
Hiába ágyaztam meg szememben a fénynek,
s hiába ellenőriztem a napi elvégzetlen feladatok
algoritmusában, hogy további inzézkedésig
felbontottam-e a zárójeleket.

Ma huszonnégyórás félhomályban maradtak
bennem a sorok, nem tudtak elringatni szökevény
dalok, megfejthetetlenek maradtak a halhatatlanság
betűire megszerkesztett akrosztichonok.

Pedig ma nincs zavar a szinuszcsozóban, az
ereken már lefutott az árhullám, most kell
kompromisszumot kötni az éjszakával, most
kell a földszagot elkeverni égi mezők illatával.

Most kell elindulni oda, ahonnan reggel
még reméled a visszatérést.

Neverending story

Már nincs meg a torony, hova
egykor lámpásomat akasztottam,
s úgy voltam a kétségek sötétjébe
bugyolálva, mint Héra, kit kigondolt
magának egy görög mesefaragás
meggondolatlan szerzője az éjszaka
bársony-asztalának dőlve, fejében egy
addig megíratlan végtelen történettel,
melynek akkor még alteregóm volt a
főszereplője.

A történetnek akkor lett vége először,
mikor a jeltelen sötét üzenete tengerbe
fúlt egy viharos éjszakán, s a csend legkisebb
zugába menekült a fény. Nem jött már a
bizonyosság, később sem jöttek új, délceg
Leandroszok, csak a virtuális tetemek száma
gyarapodott a feltámaszthatatlan mitosz
bejárat nélküli kazamatáiban.

A tenger íze mégis megmaradt ajkamon,
s még mindig megbabonázva állok a parton;
több ezer éves álmom horizontján, ahol még
azóta is tart a helyszínelés az istenek között
térdeplő örök közreműködésével.

Ez egy neverending story, melynek fragmentumaiban
apró részecskékre bomlik a magam alá gyűrt
várakozás egy újabb utolsó kísérlet jogán,
s kezemben tollal a történet utolsó lapjára
karcolom a Titkos Ajtó kijáratát, mely nem
vezet sehová, de mögötte megtalálalak Téged.